

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

214. An sepeliens in Ecclesia excommunicatum absolutum à censuris à
laico in articulo mortis, peccet, & in poenas & censuram
excommunicationis incurrat? Et supponitur sepelientes excommunicatum
in ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

Et ejus absolutione. Ref. CCXII. &c. 121

existimo. Sed non damnamus pium Parochum sequentem contrariam, & juxta eam sepelientem defunctum, & Missam pro eo publice celebrantem, maxime ubi de facili non potest adiri ad iudicem excommunicantem, ut ab eo absolutio impetretur antequam defuncti corpus sepultura tradatur. Itaque prefata absolutio multum proderit quoad predicta. Ita Valer. ubi sup. qui etiam notat, ut nos alibi diximus, laicum in predicto articulo mortis posse moribundo concedere indulgentiam plenariam Bullae Cruciatæ, & citat Navarrum de indulg. notab. 3. n. 3. Sed prima sententia est probabilior, & communis, in qua Concilium Tridentinum sess. 14. cap. 7. solis Sacerdotibus hanc facultatem concedit.

RESOL. CCXII.

An laicus possit absolvere morientem à censuris?
Et an possit laicus, quando non est Sacerdos applicare moribundo Indulgentiam Bullae Cruciatæ? Ex part. 3. tract. addit. Resol. 12.

Pro hac sententia negantes Doctores adduxi in 3. p. tract. 4. * resol. 133. sed pro affirmativa sententia ibi adduxi etiam plures auctores. Cuidam Casuistæ unius summae viæ est hæc opinio improbabilis, sed immerito. Nam illam cum Avila loco citato in dicta resol. probabilem esse cenfeo, & præter DD. citatos absolute tenet hanc sententiam novissimè Philippus de la Cruz in thes. Eccl. tract. 1. §. 12. n. 4. ubi sic ait. [Notese tambien, que quando el penitente estando la hora de la muerte, no puede confessar algun pecado, aun en general qualquiera sacerdote le puede absolver de las censuras y aulente el sacerdote, esto es no haviendole, qualquiera, aunque sea seglar, lo tengo por comun, Rodriguez dice lo puede hazer de prima tonsura, que en mi opinion todo es uno, esto es que todos tienen igual potencia, como lo digo en el libro que intitulo, Norte de Confesores, y es doctrina de Sylvestro, fray Pedro de Ledesma, fray Ioan. de la Cruz, y otros, losquales dicen, que qualquier fiel bautizado aunque sea lego, y aun herege, puede absolver de las censuras. Dize lo fray Ioan. de la Cruz en dos palabras:] In articulo mortis vir baptizatus etiam laicus, etsi sit hereticus, & præcisus, absolvit ab excommunicatione. [A algunos ha espandado esto, y no se porque, que doctrina es comun; digolo assi, por haverme lo preguntado algunos, a quienes he satisfecho con razones, y autoridad, y assi basta esto acerca desta materia.] Ita ille. Notandum est etiam hic obiter, posse Laicum in articulo mortis, quando non adest sacerdos, applicare moribundo Indulgentias Bullae Cruciatæ. Ita ego alibi, & novissimè Agidius Trullench in Expos. Bullae Cruciatæ, lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 19. n. 6. ubi citat Navarrum & Reginaldum.

RESOL. CCXIII.

An si non adstet Sacerdos, liceat laico absolvere moribundum à censuris, et non careat Ecclesiastica sepultura?
Et an in tali casu, quando absolutio à Sacerdote obtenta non est, et post mortem proficiat absolutio à laico data, expediat, ut obtineatur nova absolutio ab eo cui excommunicatio erat reservata, si commodè fieri possit: Ex part. 5. tract. 3. Resol. 77.

Pro sententia affirmativa, & negativa plures Doctores adduxi in 3. p. tract. 4. resol. 133. & ibi affirmativam sententiam etiam probabilem esse docui, & docet etiam Layman lib. 1. tr. 5. part. 2. cap. 6. n. 2. ubi negativam sententiam, quam ipse tenet, vocat tantum probabilior, & pro Affirmativa adducit

Tom. V.

Ref. CCXII. &c. 121

glossam, Abbatem, Sylvestrum, & Atmillam, quibus ego addo Philippum de la Cruz in Norte de Confesores, tract. 1. §. 1. ubi sic ait. [No hablo aqui de la absolucion de las censuras, que puede absolver dellas en el articulo de la muerte, no solo el aprobado, ni el simple Sacerdote, pero qualquier fiel bautizado, aunque sea herege, con la comun, como lo dicen Sylvestro, y Covarr. La razon aunque brev es, que el Clerigo de prima tonsura puede absolver de la destomunion, y assi por la misma razon ha de poder qualquier bautizado. Porque estando en derecho divino, ambos son capaces de la tal jurisdiccion, como es cierto, que al de primera tonsura no se le da facultad para absolver al descomulgado por ella que no siendo Orden, no le proviene della. Y assi hemos de conceder lo general, en que pueden absolver en tal caso de las descomuniones todos los fieles, siendo bautizados, aunque son hereges, no obstante, que otros digan lo contrario.] Sic ille. Et post hæc scripta inveni hanc doctrinam docere novissimè Philibertum Marchinum in suis Commentariis de bello divino, seu de peste part. 3. cap. 12. num. 3. & seqq. ubi probat non solum licere se qui hanc sententiam, cum sit probabilis, sed etiam teneri omnes illam sequi, quia cum ista absolutio lata à non Sacerdote vel à laico, non possit nocere, sed valde prodesse morituro ut in loco sacro sepeliri, atque communibus Ecclesiæ suffragiis gaudere possit, charitas Christiana postulat, ut data probabilitate huius sententiæ non illum in tanto periculo & necessitate spiritali deferam absque ullo meo incommodo. Et revera si Ecclesia pro articulo mortis confert jurisdictionem absolventi à censuris & peccatis cuilibet capaci talis jurisdictionis, hoc enim postulat Ecclesiæ benignitas, & favor animarum; sed laicus est capax jurisdictionis absolventi à censuris, si Papa velit eam illi demandare, quod à nemine negatur: ergo coniungendum est illam eidem demandasse, atque hanc esse piam illius mentem, ut excommunicatus priveretur post mortem communibus Ecclesiæ precibus, suffragiis, atque Missæ sacrificio, cæteras rationes videbis apud ipsum.

2. Sed observandum est cum Trullench in Bull. Cruc. lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 5. num. 7. & Sanchez in summa tom. 1. lib. 2. cap. 13. n. 13. quod licet supradicta opinio, nempe laicum deficiente Sacerdote posse absolvere à censuris, sit probabilis, expedit tamen quoties à Sacerdote absolutio obtenta non est, ut post mortem proficiat absoluto, obtineatur nova absolutio ab illo, cui excommunicatio erat reservata, si commodè fieri possit, quia si opinio dicta non sit vera, carebit absolutio valore suo, ac proinde postea non proderunt absoluto Ecclesiæ suffragia.

RESOL. CCXIV.

An sepelientes in Ecclesia excommunicatum absolutum à censuris à laico in articulo mortis peccent, & in poenas, & censuram excommunicationis incurrant?

Et supponitur sepelientes excommunicatum in maiori excommunicatione, imò & lavantes & vestientes, vel funus ducentes incurrere excommunicationem.

Et resolutio supradictæ quæstionis pendet etiam ab illa, an laicus possit absolvere à censuris in articulo mortis, nam Ecclesia, & saltem Summus Pontifex hanc facultatem laico, & Clerico non Sacerdoti concedere potest, imò etiam & feminis?

Et docetur, quod Ecclesiastica sepultura deneganda est in casu claro, & manifesto, nam quando dubitatur, an cadaver sepeliendum sit, necne, tunc debet in loco sacro sepeliri: nam in partem favorabilem, & meliorem, inclinandum est. Ex parte 8. tract. 7. & Misc. Resol. 79.

L

§. 1. Sup.

Sup. hec,
quod hic
supponitur
sup. in ref.
71.

§.1. **S**uppono sepelientes excommunicatum majori excommunicatione, imò lavantes, vel vestientes, vel funus ducentes, incidere in excommunicationem, ex glossa in cap. ad hac, de privileg. & ex textu in cap. sacris, de sepulturis, ubi Abbas, & in cap. cum ad Monasterium, de stat. Monach. & in cap. is cui, de sentent. excomm. in 6. Hoc supposito de hoc casu his diebus interrogatus probabiliter respondi, Clericos sepelientes, vt supra, in nullam censuram incurrisse; quia, vt bene observat Lavorius in variis lucubratiombus, tit. 2. cap. 11. num. 15 §. & cap. 12. num. 71. Ecclesiastica sepultura deneganda est in casu claro, & manifesto, nam quando dubitatur, an cadaver sit sepeliendum, necne, tunc debet in loco sacro sepeliri, nam in partem favorabilem, & meliorem est inclinandum, vt patet ex dicto cap. sacris, de sepulturis, & ex cap. non astinemus 23. q. 2. & docet D. Antoninus in 3. p. tit. 10. cap. 5. §. 9. in fine.

Quoad hoc
in to. 8. tr. 8.
lege doctri-
nam Ref. 4.
& sequenter
in to. 8. tr. 5.
ref. 50 §. ult.
ad med. a
verf. & ideo
salvo. & in
tom. 7. tr. 3.
vide ex ref.
66. §. 1. post
med. & ex
ref. 67. §. 1.

2. Sed in nostro casu pro mortuo excommunicato adest opinio probabilis, quòd licet & valde à laico in articulo mortis absolutus sit. Ergo & sepultura Ecclesiastica minimè arcendus erit, & Clerici illum sepelientes immanes sunt à poenis inflictis à sacris Canonibus; resolutio igitur huius casus pender ab illa questione, an laicus possit absolvere à censuris in articulo mortis? & affirmativam sententiam ego probabilissimam esse puto, pro qua adduxi plures Doctores in part. 5. tract. 9. resol. 7. quibus nunc addo Stephanum Baunium in Theolog. moral. part. 2. de censur. in communi, tract. 1. quest. 3. qui has adducit rationes à me supra breviter tactas. Primò, Christianus quilibet in quocunque necessitatis articulo, tenetur divina ac naturali lege, graviter laboranti opem ferre quam potest; ergo & præciso necessarii ad animæ salutem remediis indigenti, qualia sunt novæ legis Sacramenta, non negare ea, sine quibus hæc ei præberi nequeunt, nam si secus ageret, immani se scelere obligaret: istud autem est censuræ relaxatio, hanc ergo laicus negare nec potest, nec debet agenti animam, hoc est, in mortis articulo, ejusque periculo, constituto. Si enim hæc potestas dari potest à Pontifice laico, cum eam concedi non est neceffe, quid est causam quamobrem in extrema ægri necessitate, eam Ecclesia laico datam nolit?

Quæ hic est
sup. ref. 2. o.
& in aliis
ejus primæ
annot.

3. Secundum argumentum bonitate ejusdem Ecclesiæ nititur. Quam enim est parum verisimile periclitantibus illam filiis, eo maxime tempore, nolle succurrere? aut sepultura Catholica, piorumque suffragiis privare eos velle? Deinde si redintegrandi hominis jus ac potestas, laico dari potest, cum eam tamen concedi nihil est neceffe, dubitare, an in dubiis ac periculosis ægri temporibus, illam Ecclesia, laico datam esse velit, quid est aliud quàm ejus charitati, prudentiæque injuriam facere?

4. Obijciunt adversæ partis fautores. Primò, glossam can. ultimi, causa 24. quest. 1. in qua est, in spiritualibus laicam, etiam in mortis articulo, nihil posse, nisi quod est illi expresse concessum in jure, quo de numero non est censuræ relaxatio, etiam in mortis articulo.

5. Respondetur huic glossæ, duas esse contrarias, Prima est in cap. à nobis, verb. non poterit, de sentent. excomm. Altera in cap. pastoralis, §. præterea, de officio judic. Ordinarj.

6. Dicendum secundò, quæ petuntur ex glossa allata, sententiæ nostræ non officere, ait enim, de omnibus quæ spectant ad officium Sacerdotis, illud solum licere laicis, credo, in necessitate, de quibus expressum invenio. At absolvere à censuris, res non est functio-

nis sacerdotalis necessariò; cum non Sacerdos, jurisdictione Ecclesiastica instructus, in externo foro ad possit, vt est in cap. transmissam 15. de electione.

7. Obijciunt secundò, Causa cur in mortis articulo, cuius Sacerdoti liceat, de censuris quibollibet absolvere, locum non habet in laico: nihil est ergo rationis cur ei tum in eas arbitrium debeat ac potestas.

8. Antecedens probatur, ideo voluntate Dei & Ecclesiæ, Sacerdos quilibet, quemlibet in extremis versantem reddere potest Ecclesiæ, solutus tamen a nexibus, quibus tenebatur quod peccata his manentibus ab eo remitti nequeant; ergo cum laico jus in peccata competere nullum queat, nec in censuras competet.

9. Antecedens est negandum, cum consequentia confirmationis, nam cum nulla sit inter censuras, peccatæque necessaria connexio, à censuris potest quis eximi, peccatis insolutis quorum est in Tribunali Dei reus, nam ex quo Episcopus, electionis suæ confirmationem accepit, quamvis sacerdotali characteri necdum insignis, Celestini III. iudicio detentibus & consimilibus (hoc est, excommunicatis ac suspensis) præter ea, quæ majoris inquisitionis discussionem exigunt, & ministerium consecrationis desiderant, quod iustum est, & Ecclesiæ convenit utilitati, statuendi habet liberam facultatem remitti ergo sine peccatis censuræ possunt, necnon ab alio, quàm Presbytero. Et hæc omnia docet Baunius loco citato; sed quia quendam virum doctum ex Dominicana familia contra me olim acriter inlunxissse, non desinam hic adnotare quòd hanc sententiam ex schola D. Thomæ docet D. Antoninus, Sylvester, Tabiena, Ioannes de la Cruz & novissime P. M. Candidus tom. 1. disput. 2. art. 5. §. 5. ubi sic ait, Piè satis, & probabiliter dicendum mihi videtur laicum, & multo magis Clericum non Sacerdotem in articulo mortis posse absolvere à censuris, quæ obstant susceptioni Sacramentorum & Ecclesiæ sepulturæ. Nam Ecclesia saltem Summus Pontifex potest hanc facultatem laico & Clerico non Sacerdoti concedere, imò etiam & feminis, vt docet Paludanus in 4. dist. 19. quest. 2. art. 1. Sotus in 4. dist. 10. quest. 1. art. 4. versus finem. Suarez tom. 5. de censuris, dist. 2. sect. 3. num. 7. Navarr. tom. 2. consil. lib. 5. de sentent. excomm. consil. 1. ergo piè, & probabiliter credendum est in articulo mortis concessisse, & hanc esse ejus voluntatem. Probatur consequentia; quia etiam si laicus, & Clericus non Sacerdos, non possunt absolvere à peccatis, ipsa absolutio à censuris per se in articulo mortis est valde utilis, multumque potest conferre ad salutem animæ, vt saltem sic absolutus possit in loco sacro sepeliri, & vt pro eo sacrificia offerantur: ergo cum Ecclesia omnibus modis fidelium salutem procuret, & propterea in illo articulo det jurisdictionem ad absolvendum à peccatis, omnibus, qui sunt capaces illius, eadem ratione credendum est dare illam ad absolvendum à censuris, omnibus, qui sunt capaces talis jurisdictionis, cuiusmodi sunt laici, & Clerici non Sacerdotes. Ita Candidus. Dicendum est igitur nostram sententiam posse ac debere amplecti, unde potest à laico in articulo mortis absolutus in loco sacro sepeliri, & pro eo sacrificia offerri.

In Indice primo huius Tom. 5. lege Apendicem ad hunc Tract. 1. ubi reperies alias quamplurimas mistas, & dispersas per alios Tom. Tract. & Ref. quæ simul pertinent ad hunc Tract. 1. de Excommunicatione, &c.